

I ne samo to. Predviđanja Svjetske banke, nazvana konzervativnim, istovremeno nameću zaključak da je neophodno odlučno preispitati ekonomsku politiku, što ona naziva rebalansom proračuna, kako se stvari ne bi pogoršale. Presjedni Sanader, kako sredstva javnog priopćavanja ističu, ne odustaje od infrastrukturnih projekata smatrajući ih dobarim rješenjem u vrijeme krize koja još, usput rečeno, nije ni priznata od strane vodećih političara u Hrvatskoj. Drugim riječima, priča ide dalje i ne razlikuje se od priče prije tjedan, mjesec, ... dana.

Ne sjede svi „skrštenih ruku”. Tako Istarski župan Jakovčić ne samo da smatra da smo u krizi već donosi i Program za Istarsku županiju. Odista je nevjerojatno da najrazvijenija županija, pored grada Zagreba, smatra da je u krizi dok preostali dio zemlje to nije. Pri tome nije nevažno istaći da Istarska županija, za razliku od grada Zagreba ima daleko bolje karakteristike, posebice, u izveznoj orijentaciji.

Evropa ne miruje. Njemačka se sprema podržavati prvu privatnu banku nakon 1930. godine. SAD također se spremaju na istu radnju s napomenom da „vjeruju u privatno vlasništvo ako je dobro regulirano” Drugim riječima nije važno kakve je boje mačka bitno je da lovi miševе.

Vratimo se početku priče. U Hrvata, kao što je to uobičajeno, uslijedit će mnogobrojni stabilizacijski programi, nije nevjerojatno da se autori programa isposvađaju što nije nemoguće na ovim prostorima, koji će na kraju, milošću politike, ovako ili onako biti prihvaćeni/odbaćeni. Uobičajeno je da uvijek isti ljudi donose rješenja koji su još jučer podržavali neoliberalistički koncept ekonomske politike. U ovoj zemlji, lako se zaboravlja što se je jučer govorilo i preko noći mjenjaju se stavovi i uvjerenja. Posebno su značajni oni koji uglavnom nisu ništa pisali jer im to omogućuje da budu uvijek prisutni i aktuelni. Jasno da takvi programi i mišljenja malo vrijede i imaju malu upotrebnu, ali, na žalost, veliku prometnu vrijednost.

Časopisi Ekonomija/Economics je izuzetak na ovim prostorima i moram reći da je njegovih proteklih petnaest godina posevećeno, u prvom redu, ekonomskoj politici i tako predstavlja pisani dokument o kretanjima, kritikama, analizama, preporukama pojedinih ekonomista hrvatskim vlastima koje su ustrajno provodilo neoliberalističku politiku. Dovoljno je na ovim stranicama „otvoriti” pojedine brojeve časopisa i izravno se uvjeriti da li su moje tvrdnje ispravne ili nisu.

Dosadašnja ekonomska politika hrvatskim građanima nije učinila ništa dobro. Ignorancija i dnevnopolitički ambijent u kojem se predlažu mjere, koje bi morale biti učinkoviti instrumentarij u rješavanju krize, ne zadovoljavaju. Nikako da se shvati da je 2008. godina prekretnica u hrvatskom gospodarstvu i da ništa neće biti kao što je to bilo jučer. U tom smislu dovoljno je promotriti položaj centralne banke koja je još jučer morala sterilizirati emitirani novac zbog otkupa deviza, nastalih po osnovu kredita i rasprodaje obiteljskog srebra, a danas mora emitirati novac jer prodaje devize na deviznom tržištu. Dolaze teške i tmurne godine koje neće trajati godinu ili dvije. Trebamo se pripremiti na dugoročnu otplatu i izmirivanje obveza nastalih temeljem dosadašnje politike i ponašanja političara svih političkih boja, i to: kako na „ljevici” tako i na „desnici”. I ljevica i desnica su pokazali da gospodarska priča nijebila utemeljena na stvaranju novih vrijednosti već je to bila politika „drogiranja” kreditima i prodajom obiteljsko

srebra.

Da li je kraj postojećoj politici nije retoričko pitanje. Naime, Hrvatska još raspolaže velikim prirodnim i stvorenim-nasljeđenim bogatstvom pa nije nezamislivo da će mnogi investitori u slučaju rasprodaje hrvatskog bogatstva biti spremni platiti petinu ili manje vrijednosti kupljenog. Ne radi se o malom bogatstvu. Po mojim procjenama bogatstvo u vlasništvu države valja procijeniti na više stotina milijardi eura što nije nevažno i što dobro znaju strani investitori. Ovom valja pridodati i rasprodaju privatnog bogatstva. Ukoliko se pristupi rasprodaji, što nije nezamislivo, mogli bi na već „udomaćen” način ignorirati hrvatsku krizu i nekoliko godina. Međutim, svemu dođe kraj. Pitanje što ćemo onda, za sada niko ne postavlja.

Sve u svemu ukoliko će se od Hrvatske tražiti, a hrvatskih građani prihvatiti, odgovorno ponašanje moramo promijeniti ponašanje, i to: drastično. Očekuje nas stezanje remena u većoj mjeri nego što to danas mnogi zamišljaju, s jedne strane, i, s druge strane, priča će trajati dugo, dugo, jako dugo.

Na kraju, želim istaknuti moje neslaganje sa procjenom Svjetske banke. Čini mi se, na žalost, da bi gospodarski pad mogao iznositi i čitavih 5%. U tom slučaju sve priče koje dnevno slušamo su priče bez sadržaja.